DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-104

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕДІАПРАКТИК ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ОСІБ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Субашкевич І. Р.
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Львівський національний університет імені Івана Франка

Корнят В. С.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Львівський національний університет імені Івана Франка

Лобода В. В.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна

Процеси демократизації українського суспільства супроводжується низкою змін, які стосуються різних сфер життя і спрямовані на створення сприятливих умов для життєдіяльності кожного члена суспільства. Формування навчального середовища, в якому комфортно себе почувають як здорові діти, так і діти з інвалідністю, потребує неабияких зусиль усіх учасників освітнього процесу, але в першу чергу педагогів, які там працюють. Аналіз системи підготовки фахівців педагогічних спеціальностей в Україні, а саме у Львівському національному університеті імені Івана Франка, свідчить про готовність як з боку викладачів так і студентів освоювати інноваційні освітні технології для формування нової генерації педагогів готових до роботи в інклюзивному просторі. Одним із інноваційних методів формування толерантного ставлення студентів до людей з особливими потребами є впровадження використання медіапрактик під час викладання навчальних дисципліни «Основи медіаграмотності», «Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу», «Рекламні технології» .

Слід зазначити, що навчання у виші це не просто процес «передачі» готових знань від викладача до студента, а взаємодія, спосіб здійснення освітнього процесу для розвитку особистості студента в процесі формування професійних компетенцій. Саме тому в рамках вищезазначених курсів важливим є використання медіаконтенту, що формуватиме толерантне ставлення в студентів педагогічних спеціальностей до людей з особливими потребами.

Використання медіаконтенту, на основі рефлексивної взаємодії з медіапсихологічними чинниками, сприяють усвідомленій зміні ставлення особистості до людей з інвалідністю. А саме [2]:

– усвідомлення проблем людей з інвалідністю та їхніх рідних, які виникають в процесі їх соціалізації;

– усвідомлення соціально-психологічних механізмів (навіювання, наслідування, переконання, притягнення, емоційне зараження, групову творчість, групову могутність, інтерналізацію, адаптацію) впливу медіа на вироблення толерантного ставлення до людей з інвалідністю;

– аналіз медіаконтенту, як потужного інструменту формування думки оточуючих про людей з інвалідністю.

Це дає можливість студентам реалізувати на практиці індивідуально-типологічний підхід до інтеграції людей з інвалідністю в загальноосвітні навчальні заклади України за допомогою медіапрактик.

Під час занять викладач може показати відеоматеріал навчального змісту, не використовуючи сервіси мережі Internet. Однак, у викладача не має можливості показати всі існуючі відеоматеріали (про толерантність, проблеми з якими стикаються люди з особливими потребами) на занятті. Тому студентам найчастіше доводиться шукати інформацію самостійно [1].

Як вихід, у цій ситуації викладач може створити добірку відеоматеріалів, використовуючи сервіси мережі Internet, та надати студентам посилання. Цим самим він має змогу зробити процес позааудиторної роботи студентів більш керованим. Також, у випадку пропущеного заняття студент матиме змогу переглянути відеоматеріали вдома.

Відеопідбірка мультфільмів для дітей і батьків з метою вироблення толерантного ставлення до людей з інвалідністю та їхніх проблем:

Відео 1. Анатоль і його каструлька. Короткий опис. Анатоль вже не пам’ятає звідки взялась маленька каструлька, яку він постійно з собою тягає на мотузці. В один день йому це набридає, і він вирішує сховатися від неї і від всіх, щоб нічого не бачити і самому бути

невидимим, однак це не так легко. Мультфільм дає зрозуміти, що бути особливим – це нормально.

Відео 2. Подарунок. Короткий опис. Історія розказує нам про хлопчика, якому подарували собаку. Однак вона особлива, оскільки не має лапи. Це розізлило головного героя, він був дуже незадоволений таким подарунком. Але насправді ця злість не є без причини – він сам фізично не може ходити. Та такі особливості ніколи не стануть на заваді справжній дружбі.

Відео 3. Казкові історії. Незвичний молодший брат. Короткий опис. Одна з серій цього мультсеріалу присвячена розповіді про сім'ю зайців, де найменший син – незвичайний. Він не вміє говорити, часто кривляється, але дуже ласкавий. У нього синдром Дауна. Батьки намагаються пояснити сестрі Лілі, що її брат не винен в тому, що таким народився. А Ліля в свою чергу переконує батьків, що він багато чому може навчитись.

Відео 4. Квітка-семицвітка. Короткий опис. У дівчинки Жені в руках опинилась чарівна квітка. Вона витратила шість її пелюсток на шість пустих бажань. Але останню використала для того, щоб допомогти хлопчику на милицях. Мультфільм зачіпає тему відношення дітей до своїх ровесників з особливими потребами і намагається показати, що зробити приємне ближньому – це дуже просто, потрібно лише проявити увагу і толерантність.

Відео 5. У пошуках Дорі. Короткий опис. Мультфільм розповідає про рибку Дорі, яка шукає свою сім'ю. Однак, є проблема – у неї погана пам'ять, і тому вона не знає, де зустрічала їх востаннє. Якби не її друзі, вона навряд чи впоралась сама з тяжкою дорогою. Історія показує, що незважаючи на специфічні особливості особистості, не можна від неї відвертатись, адже, можливо, саме ваша допомога зробить її щасливою.

Відео 6. Мотузки. Короткий опис. Історія розповідає про дівчинку Марію та хлопчика в інвалідному візку, який щойно почав навчатись у її школі. Дівчина не боїться труднощів і намагається допомогти хлопцеві пристосуватися до нового середовища, незважаючи на те, що однолітки її не розуміють. Старання дівчинки не минули марно. Через 20 років її життя зміниться.

Відео 7. Обережна історія. Короткий опис. У мультфільмі розповідається про хлопчика Микиту, який готується йти до школи, але через свою тендітну шкіру стикається з цілим рядом проблем. Автори прагнули, щоб ця історія надала особливим дітям впевненості в собі, і допомогла суспільству зрозуміти їх проблеми і допомогти в адаптації.

Відео 8. Тамара. Короткий опис. Мультфільм розповідає про дівчинку Тамару, яка мріє стати танцівницею. Вона танцює під звуки музичної шкатулки, не помічаючи нічого навколо. Мама засмучена, коли бачить це. Виявляється, дівчинка не чує музики, бо вона глуха. Однак увага та підтримка з боку мами допомагає дівчинці зрозуміти, що це не перешкода.

Відео 9. Мультфільм про Діму. Короткий опис. Мультфільм розповідає про зустріч дівчинки Міри і хлопчика, несхожого на її друзів. Діма погано ходить і майже не говорить, але допитливість Міри і добрі поради її мами стають початком справжньої дружби.

Відео 10. Макрополіс. Короткий опис. Іграшкові кіт та пес замість фургону, який відправляється в іграшковий магазин, виявляються на смітнику. Вони не знають, що відрізняється від інших фігурок, що зійшли з конвеєру. Однак вони все таки добираються до магазину. Та чи купить їх хтось? Маленький покупець приходить до магазину і бачить в руках не одноокого кота і безногого пса, а своїх улюблених піратів.

Таким чином, впровадження інклюзивного навчання в Україні гостро засвідчило проблему браку фахівців для роботи з людьми з інвалідністю. Це поставило питання щодо підготовки фахівців педагогічного профілю відповідно до вимог практики в умовах вищого навчального закладу, які б набудуть відповідних компетенцій та зможуть надати людині з інвалідністю якісні освітні послуги в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Література:

1. Iryna Subashkevych, Vira Korniat. Using media-psychological technologies to form tolerant attitude towardschildren with disabilities in pedagogical specialists in the process of their professional training in Ukraine. *SPECIALUSIS UGDYMAS/ SPECIAL EDUCATION*, ISSN 1392-5369 (Print), ISSN 2424-3299 (Online), No 1 (41), 2020, DOI: 10.21277/se.v1i41.521.

2. Subashkevych Iryna, Korniat Vira, Loboda Viktoriya. Using youtube video resources to form a tolerant attitude towards children with special educational needs. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць*. – Київ «Едельвейс», – 2020. – № 3. – С. 78 – 86. DOI: https://doi.org/10.28925/1609-8595.2020.3.9